

Abonamentul: Pe an 48 R. Pe 3 luni 13 R. Pe 6 luni 25 R.

SFATUL ȚĂRII

ORGAN AL PARLAMENTULUI REPUBLICII MOLDOVENEȘTI

Plata pentru reclame: In fruntea foii 1.20 Ruble; la sfârșit 60 cop.

Cereri și căutări de posturi se publică la sfârșit numai mult de două rânduri - 60 cop.

Redacția și administrația gazetei se află în localul Ministerului de Interne (Fost Guvernare Upravlenie)

Pentru schimbarea adresei se plătește 40 copelci și se trimite adresa nouă și veche.

Prețul unui număr împreună cu textul rusesc 20 cop.

Foarea apare în românește deocamdată de două-ori pe săptămână: Joia și Duminica.

Directori: I. Costin, N. Alexandri

Ziua cea mare și mult așteptată a mântuirii

Pentru totdeauna

PROCLAMAREA UNIREI

- Ședința Statului Țării

Unirea noastră cu țara noastră s-a săvârșit.

Și pe urmele lui s'a făcut țară!...

Putete că Rusiei, care a rămas cu stomacul lărgit, i se va face dor de noi, dar nouă niciodată! De când ea ne-a „liberat” dela sânul Moldovei, sufletul nostru a trăit în noapte și am stat veșnic pe pragul mormântului cu groparii lângă noi.

Moldova s'a întregit, fiindcă așa glăsuiește dreptatea omenirii întregi, și pentru că așa am vrut noi, copiii ei.

Incepând de pe la orele 3, pe toate străzile, cari duc la sfatul Țării, se mișcă valuri de oameni, care toate vin să se izbească de porțile clădirii din care avea să iasă România Mare.

Deputații trec în ședință. Publicul se înghesuie în sală, în care nu pot strabate decât prea puțini fericiți.

pentru libertatea și dreptul poporului moldovenesc, pune la vot propunerea, care este primită în unanimitate de toate fracțiunile.

și spre răsărit au căzut ferestrele Moldovei, căreia strămoșii noștri i-au cinci veacuri de slavă; au fost prefăcute în uși largi, veșnic deschise, ca să poată ieși cât mai mulți plugari pe dânsele afară și să nu se mai oprească până la Caucaz și până la Amur.

Oasele tuturor celor prohoditi cu rugăciuni străine pot de acum să odihnească în pace: Copiii și nepoții lor și-au înțeles datoria.

Ședința de astăzi, spune d-sa este o ședință istorică. Să ne punem tot cugetul, toată simțirea noastră ca să eșim cu cinste din ea.

Prezintă după aceia deputații dl. Alexandru Marghiloman președintele și consiliului de Miniștri din România, apoi a citi o declarație.

Se urcă la tribuna d. Stere. Intra cuvântare emoționantă care zguduie întreaga sală, d-sa mulțumește pentru această alegere. In viața oamenilor ca și a popoarelor, zice d-sa, nu sunt multe clipe ca acestea. Sunt patrunsi de povara sarcinei, ce o aruncați pe umerii mei, dar sunt nespus de mândru că-mi dați putința de a lupta pentru drepturile și libertățile poporului a cărui fiu sunt.

Și de atunci deschise au rămas toate ușile în partea aceasta și nici un plugar nu s'a mai învârtit, și au mai plecat alții - și cine a plecat și-a mai văzut țara.

Un an și mai bine ne-am frământat în luptă aprigă pentru revoluția noastră, care voia să așeze în Basarabia rânduieli nouă pentru oamenii nechi și liberați fără noi!

Salile, de acum pentru totdeauna istorice, gem de lumea ce re-nșise să-și deschida drum până aici. Printre numeroasele figuri necunoscutе, se zăresc trecând grabite și preocupate, unele ale fauritorilor deșteptării, a libertății și a neatrării Basarabiei. Ei știu că se află în fața celei din urmă clipe care au să constituiească și să înlocuiască toată marea, toate jertfele lor cele până acum și cu toate că inima lor le spune că totul are să iasă cu bine, ei sunt concentrați tăcuți și îngrijați, căci își dau seama că clipa cea din urmă este o clipă supremă care nu trebuie micșorată prin o bucurie anticipată.

D-l Alex. Marghiloman, luând cuvântul, spune că este un mare moment în viața țării noastre. El este un moment în care se vor realiza în Statul Țării toate cele pe care noi, mulți caei adeseori ne-am promis să fie proclamată în inimile tuturor.

Alungat din țara mea, prin puterea oarbă a unui despot, sunt astăzi în marea și în gura de glasul liber al unui popor liber. Avem de luat o hotărâre mare pentru libertatea și dreptul poporului moldovenesc, pune la vot propunerea, care este primită în unanimitate de toate fracțiunile.

Și ușile au rămas deschise ca să vie ceilalți. Și aceștia au venit 106 ani neîntrerupt - și cu ajutorul acestora rând pe rând ne-au „liberat” de toate, cele moștenite de la părinți, până ce am ajuns a nu ne mai cunoaște pe noi înșine...

Am suferit umilinți greie pe pământul nostru, ne-am muscat unghile, și am răbdat așteptând sosirea ceasului acestuia.

In frațiuni se discută cu apăsare dar fără strigăte și fără oboșire multă. Blocul moldovenesc de acum înainte blocul românesc, votează declarația pe baza căreia urmează a se face România Mare; Se propune după aceia alegerea ca deputat, în numele întregii Moldove dintre Prut și Nistru, a d-lui Const. Stere. și se primește cu aclamații nesfârșite.

In ceasul când tânguiam să ai a cerut o înforul, Românii atunci au dat un răspuns prin strigătele pruncului care în fața primejdiei își căutam în ajutor pe mama lui. Toate clasele sociale, toate partidele, au răsunat spre ținta care o arăta vocea sângelui. Ast-fel astăzi suntem în clipa de a culege roadele muncii d-voastră patriotice pentru mărirea întregului nostru neam.

Nimeni altul nu are dreptul de a vorbi și în țara în numele Basarabiei. Noi suntem aduși aici prin acest proces elementar care sfârșește cetățile și Bastiliile. Revoluția ne a adus pe noi aici, nu numai pe Ruși ci pe întreg neamul românesc. Ați aprins făclia care a luminat și a incins focul în care s'au mistuit toate hărțile, vechi și noi ce separau pe oameni în privilegiați și neprivilegiați. Ați făcut din poporul moldovenesc un popor care nu are altă noblete decât munca. Acuma sunteți chemați de glasul istoriei să aduceți această lumină, dincolo, să luminați pe frații voștri și să darămați nedreptățile de veacuri răsplatind pe frații care v'au sărit în ajutor în ceasul cel mai greu al istoriei lor.

Acum, de un an, mâna nevăzută a lui Dumnezeu a ridicat obloanele dela Prut și i-am văzut pe cei de acolo - și mâna Lui ne-a călăuzit pașii până în ceasul de față, când băgam de seamă că am ajuns la casa mamei noastre... Iar la răsărit s'au așezat iarăși ferestre, fără obloane, ca să intre atâta lumină câtă trebuie, dar să nu mai intre gerul și să nu mai bată viscolul. Ușă s'a așezat iarăși ca la orice casă de gospodar, ca să știe pe unde să intre cei poftiți, și să știe unde trebuie să bată cei nepoștiți... La Soare-a pune zidul s'a năruit cu to-

Intăriți cu credința strămoșilor, cari, de 600 de ani au ridicat steag aici, strâns alipiți la sânul mamei, care, o singură clipă nu nea uitat în toată vremea cât am ră-tăcit prin străini - să ne îndreptăm acum ochii în viitorul plin de toate nădejdiile.

In cuvinte mișcătoare, d. Stere mulțumește pentru aceasta mare onoare, cea mai mare ce se poate da unui luptător, și anume aceia de ai pune pe umeri o nouă sarcină, Lupt de treizeci și cinci de ani, zice d-sa pentru ridicarea neamului meu dar, de va vrea Dumnezeu să-mi dea zile, voi lupta de acum în șirurile noastre încă 35 de ani spre a merita cinstea ce mi-ați făcut.

Dupa citirea declarației, pe care o dau mai jos, primită în aplauze nesfârșite, d-l Marghiloman dimpreună cu ceilalți reprezentanți ai autorităților române se retrage spre a lăsa astfel libertate de hotărâre deplină deputaților moldoveni.

Astăzi decretăm drepturile poporului suveran, nu numai din Basarabia, ci pentru frații din tot locul. Mulțumindu-vă pentru cinstea ce mi-ați făcut, astăzi, după atâția ani de lupte, pășesc cu aceeași hotărâre cu care am pașit acum 30 de ani, când aproape copil, am intrat în temnița castelului ce se ridică încă ca o amintire a unui trecut blestemat de care ne-am desprățit pentru totdeauna.

Trăiască România! Trăiască regele nostru democrat și Regina noastră iubitoare.

ȘTIRE DELA REDACȚIE.

Vestim pe cititorii noștri că începând de Sâmbătă, 31 Martie, ediția românească a „Sfatului Țării” va ieși în fiecare zi.

Constatarea blocului moldovenesc, ca și a fracțiilor și grupărilor celorlalte, a luat sfârșit.

Sosirea Primului Ministru al ROMÂNIEI LA CHIȘINĂU

La sosirea d-lui Al. Marghiloman în gara Chișinău, la ora 10 și jumătate, Luni, au ieșit întru întâmpinare miniștrii Republicii noastre, și numeroși reprezentanți ai Sfatului Țării.

Un escadron pe jos din cavaleria Moldovenească înșirată pe peron împreună cu muzica, a dat cinstea convenită reprezentantului țării surori.

D-nul Inuleț, președintele Sfatului Țării într-o scurtă, dar călduroasă vorbire i-a urat oaspeții alesi bun venit.

A răspuns apoi D-nul prim-ministru Marghiloman că e fericit că pentru întâia dată vine pe pământul Basarabiei; în

momente așa de mari pentru neamul nostru.

În răspuns apoi D-nul prim-ministru al Republicii noastre Democratice Moldovenești spunându-i că va fi primit și acum și oricând cu dragoste frățească de fii desrobiți ai acestui pământ.

După aceasta s-a format un impunător cortegiu, având în frunte un escadron de cavalerie românească, căruia îi urmau la pas numeroase automobile și trăsură, iar în urma acestora un alt escadron de cavalerie.

Corteiul trecând pe strada Alexandru s'a oprit la hotelul London.

Acolo d-nul ministru Marghiloman a avut întrevedere cu mai multe persoane însemnate dela noi și apoi a urmat o masă intimă.

D-l C. Stere la Chișinău

Banchetul oferit de Sfatul Țării

Vestisem cu câte-va zile înainte că d-l Constantin Stere este așteptat la Chișinău. De care-ce însă de-a nănos direct dela București, având să se oprească câte-va ceasuri la Iași unde îl aștepta familia, pe care dela începutul războiului n'o văzuse, — ora sosirii la Chișinău n'a putut să fie anunțată din vreme, decât într-o scurtă notă de gazetă, care a trebuit și ea să dea greș.

După arătările ei și după însăși măsurile oficiale de primire, oaspeții iubit ai Basarabiei au să fie întâmpinați Sămbătă la ora 1 în grădina Soborului. Împreună cu d-l Stere erau așteptați d-ni Inuleț și Ciuhureanu, președintele Sfatului și miniștrii.

Public numeros și oaste moldovenească din infanterie și cavalerie au așteptat două ceasuri cu nerăbdare. Și înțelesul vizitei celor doi președinți la Iași și vizita de mult așteptată a d-lui Stere la Chișinău erau cauze de interes pentru publicul din Chișinău.

Abia pe la ceasurile 2 și jumătate s'a primit știrea că sosirea celor așteptați întârzie — și atunci oastea, cu muzica în frunte, s'a întors în cazărni, iar publicul s'a risipit și el.

Întru întâmpinare. În această vreme opt automobile cu mai mulți d-ni miniștri, deputați și mai mulți pri-

eteni ai celor așteptați porniseră întru întâmpinare pe șoseaua Strășenilor. După o lungă așteptare, la oarecare depărtare de Chișinău, 3 automobile s'au dus înainte iar celelalte s'au înapoiat.

Cei așteptați să vie în automobile, însă, au venit cu trenul și au sosit în gară pe la ceasurile 3 și jumătate. Un accident, de pe urma căruia au rămas 14 morți și vre-o 40 răniți și în întâmpinat dincolo de Prut la Pâșcani, a pricinuit întârzierea.

Banchetul.

Seara Sfatul Țării a dat — în cinstea d-lui Stere un banchet în care, ne data aceasta, deputații din toate partidele și de toate naționalitățile au luat parte aproape în... unanimitate.

Masa a fost servită la restaurantul „Făclia”. — și, atât înainte cât și în vremea mesei, era o plăcere să vezi atâtea tabere amestecate într-una singură: țărani cu proprietari și „nismaiuscii” dela minorități laolaltă cu „burjuii” din blocul moldovenească.

Miniștrii erau toți de față — chiar și ministrul de interne nu cu totul însănătoșit. Dar această armonizare a legăturilor a crescut mai vârtos după cuvântarea d-lui Stere, care după ce a făcut teoria ideii revoluționare, a adus pe toți, cu o logică sdrăbitoare, la aceeași concepție în

ce privește realizarea euceririi lor revoluției în viața unei țări (a Basarabiei și alegerea mijloacelor.

La lumina ideilor pe care le-a desfășurat acest revoluționar a devărat, socot că aproape fiecare din cei de față a avut să-și facă mustrări în ce privește activitatea lui de revoluționar.

Au fost puține discursuri obișnuite de banchet, dar au fost luminoase expuneri de principii — multămită nivelului la care cel sărbătorit ridică, prin răspunsurile pline de lumină și de neobișnuit avânt, toate toastrurile parlamentarilor. Cu toate că erau între farfurii și pahare, au fost debateri rare, au fost expuneri cu adevărat academice, pe care le-au ascultat toți cu sete dela acest revoluționar adevărat, venit de departe, așteptat par că de mult să ridice vălul spre a se lămuri și ideea și chemarea ei între oameni. Și ar mai fi urmat, dacă... nu s'ar fi sfârșit la ceasurile 3 după miezul nopții.

Cuvântările.

Șirul cuvântărilor l'a început d-l Inuleț, președintele Sfatului. D-sa salută pe d-l Constantin Stere, ca pe un revoluționar veșnic tânăr, ca „pe un fiu ales al patriei noastre, care a gândit ceea ce fii mai tineri ai Basarabiei au realizat acum.” A suferit pentru credințele sale revoluționare și, în focul luptei pentru ideile îmbrățișate, a trebuit să se smulgă de la noi și să treacă Prutul.

Inchină, în numele Sfatului Țării, și în aplauzele turtoase ale membrilor lui.

D-l Ciuhureanu, președintele Sfatului Miniștrilor, și arată bucuria că deputații cu credințe politice diferite au fost uniți la o masă pentru bucurie comună, a tuturor, pe care ne-o dă venirea acestui revoluționar adevărat în Basarabia. Vorbitorul reamintește, în câteva cuvinte, trecutul înimos, sbruciumat și boșat în fața al sărbătoritului — care, de pe băncile gimnaziului, s'a arătat un luptător, vajnic pentru credințele sale revoluționare. După 10 ani de osândă în Siberia, a fost chemat profesor la universitatea din Iași. În viața publică a României a tras o brazdă. Ea s'a lărgit și s'a adâncit mereu. Vorbitorul își arată lucrările d-lui Stere, slujba îndeplinită de revista „Viața Românească”, creiață de dânsul. O îndrumare nouă în viața politică; culturală

și economică a neamului românesc: *poporanismul*.

Acum, când P-trogradul nu ne mai amenință (încheie d. Ciuhureanu) nădăjduim că vom putea să ne alcătuim viața cu ajutorul acestui învățător al nostru mai bătrân. Se cade ca neînțelegerile noastre de până acum să înceteze, să nădăjduim că vor înceta — și o garanție puternică pentru aceasta va fi d-l Stere.

Cuvântarea d-lui C. Stere

Răspunzând celor dintâi doi vorbitori, d-l Stere mulțumește pentru cuvintele prețioase ale șefului de guvern și ale președintelui Sfatului Țării. Își arată bucuria că se găsește într-o Basarabie nouă. Basarabia veche e moartă. Oamenii ei nu i-au făcut cinste — vremile trecute au produs retrograzi — și poate, de aceea am fost revoluționar. Formele revoluției — metodele și mijloacele — sunt de ordin practic; principiile sunt de ordin moral, dar dacă presiunea e mare, sgdurirea este puternică cu adevărat.

Revoluția rusească a dat un foc și o lumină. Metodele sunt impuse de împrejurări și împrejurările din zilele noastre ne-au dat revoluția în formele pe care le cunoaștem.

Odinoară era totul mort. Am rămas vrăjmaș al țarismului și revoluționar antirus, am luptat credincios principiilor mele.

Acum Basarabia e liberă. Prin ostenele, prin puterile tuturor, ea trebuie să-și refacă viața. Basarabia programurilor trebuie să fie moartă pentru noi. Pentru regenerarea Basarabiei este o singură cale: concurența cu toate naționalitățile.

Trebue însă să spun că inteligența din Basarabia înțeles spiritul revoluției înțeles potrivit adevărului.

Înalta. Temelia unei societăți și temelia viitorului este poporul de jos. El este viu; el este alcătuit de puteri elementare.

Inteligența din Basarabia și-a înțeles această datorie. Rapt este că Basarabia este populată de Români (nu Moldoveni, căci aceasta este creațiunea artei administrative rusești). Dacă veți urmări istoria, veți vedea că de mult trăim aici, în calea sturgerii barbarilor spre miazăzi și apus; că aici poporul nostru și-a spus dreptul la viață și stăpânire asupra pământului; în lupte groaznice cu hoardele năvălitoare ale tătarilor.

lor. Și în aceste vremuri, Moscoviții erau departe. La Carpați țărani noștri au apărut Europa de năvala din răsărit. Când s'a creiat și s'a ridicat nesățios Imperiul otoman, aceiași țărani au apărut civilizația continentului împotriva Turcilor.

Pentru această slujbă, pe care am făcut-o omeniei, a căzut Basarabia pradă Rusiei.

Intelectuali Basarabiei și-au făcut datoria față de acest popor Român? Datori ar fi fost să-i păstreze sufletul și să-i îmbogățească.

Dar ei s'au rupt cu totul de acest popor; pe el l-au închis în viața lui săracă. N'ați avut cuvinte pentru el, fiindcă i-ați nesocotit limba, sufletul lui. Dar ruptura intelectualilor de popor e vătămătoare și poporului și intelectualilor. Dela acești intelectuali ne-am ales cu dușmani ai lumii și, ca urmare, Chișinăul, capitala Basarabiei, este cunoscut pretutindeni ca oraș al programurilor.

Timpurile aspre explică întru câtva această situație și aceasta ar fi o circumstanță ușurătoare.

Dar sa ne întrebăm: ați marșuri a dat Basarabia; în lupta pentru drepturile poporului de aici. Aceasta vorbește îndeajuns, că intelectualii basarabeni n'au îmbrățișat ideea revoluționară; ei au săvârșit păcatul neiertat de a se despărți de popor, de a nesocoti nevoile lui-sufletești și materiale. Această greșală trebue reparată. Eu, ca revoluționar, am înțeles rostul, necesitatea ideii naționale românești. Și tare aș vrea să văd ideea revoluționară înlăptuindu-se în Rusia, pentru poporul Rus, într-o limbă străină.

... în viața renaștere întregului neam românesc de peste Prut și de peste Carpați.

Mă îndrept către d. Președinte al Sfatului Țării și către d. Președinte al Sfatului de Miniștri, care reprezintă și parlament și guvern. Datoria vă ce să puneți hotăr Basarabiei vechi nedreaptă față de poporul ei. Să faceți dreptate țaranului român de aici, care a fost și este temelia țării.

În persoana d-voastră, d-lor Președinți, ridic pătratul meu pentru Basarabia; cu adevărat liberă.

Din trecutul Basarabiei

Sosit-au asupra noastră cumplite vremi de acum, de nu stăm de scrisori, ce de grije și suspinuri. Așa glăsuiește Miron Costin și cuvintele sale se potrivesc și pentru timpul de față, când neamul nostru trece prin cea mai mare campană din tot trecutul său. Este adevărat, că împrejurările sunt foarte neprielnice pentru deslășuirea și luminarea acestui trecut, pentru că la o treabă ca aceasta gând slobod și fără valori trebuște. Dar nu mai puțin adevărat este că în vremile noastre așa de tulburi se simte o mare nevoie de a cunoaște trecutul acestei țări și a neamului care a ridicat-o la însemnătate istorică și a îndrămat-o pe calea culturii și a civilizației.

Din pricina aceasta vom încerca, cu toată vitregia vremurilor, să povestim cele ce s'au petrecut pe pământul Basarabiei din timpurile

cele mai vechi până în zilele noastre, pentru ca cei inbitori de neam și țară să se lumineze și să se întărească în credința lor, iar cei răuvoitori să se astâmpere, zice un alt mare cronicar al Moldovei. Ion Neculce, în cartea sa: „Deci fraților cetitori, cu cât vă veți îndemna a citire pre acest letopiseț mai mult, cu atâta veți știe a vă ferire de primejdii, veți fi mai învățați a dare răspunsuri la sfaturi, ori de taină, ori de ostire, ori de voroave, la Domni și la noroade de...”

În cursul porestirii noastre vom arăta și vom dovedi, cu istoria în mână, că Moldovenii au cucerit Basarabia palmă cu palmă din ghiarele Tatarilor, că i-au alungat pe aceștia peste Nistru și au ridicat cetăți de apărare dealungul acestei ape la Hotin, Soroca, Orhei, Tighinea (Bender) și Cetatea-Albă (Akerman). Valuri de sange moldovenească s'au varsat pentru apărarea acestor cetăți și a țării pe care ele o străjuiau. Stăpânirea

acestor cetăți de hotar chezăuiau pacea, liniștea, bunăstarea și propășirea Moldovei întregi. Nu-i mirare deci, dacă, pentru întregirea și apărarea pământului basarabean, sau dat cele mai vestite batalii din istoria neamului moldovenească. Pentru a tăia poftelile dușmanilor asupra Chilie, Cetății-Albe și a Hotinului s'au dat bataliile dela Podul-Înalt Rasboeni, Lipnic, Cătlăbuga, Cahul ș. a. Chilia și Cetatea-Albă erau unele din cele mai vestite porturi de pe țărmul Mării Negre.

Acolo se ingramădian negustori din toată lumea, pentru a schimba mărfurile lor cu roadele câmpilor basarabene, cu miere, ceară, lână și piei crude. Din schimbul acest leșia un câștig bănesc pentru Moldoveni, cari prețuiau foarte mult pe negustorii străini și mărfurile aiese, aduse. De stăpânirea acestor porturi de negoț atârna toată bogăția și propășirea gospodăriei moldovenești. Chilia și Cetatea-Albă erau adevărații „plă-

maii economici” ai Moldovei și d. Stefan cel Mare cunoștea bine însemnătatea acestor două țarguri, când scria sfatului din Veneția; zicând „că aceste două țarguri sunt Moldova întreagă.” Iară Sultanul Mohamed II-lea zicea către turtenii săi; „Până când Moldova stăpânește Chilia și Cetatea-Albă, până atunci nu vom putea birui pe creștini.” Ca și în vechime, așa atârna și astăzi bună starea și înflorirea Basarabiei de stăpânirea Cetății-Albe pe care Turcii o botezasă Akkerman. De faptul acesta trebui să țină samă fiecare Basarabean care-și iubește țara sa de baștină.

Deapotriva de însemnat pentru Moldova a fost și este stăpânirea Hotinului. Acolo era un vechiu vad peste Nistru, unde, prin hărnicia și prevederea Moldovenilor s'a ridicat o cetate care străjuia hotarul Moldovei dinspre Răsărit și Miază-noapte. Tot pe la Hotin ducea drumul de negoț spre Litvania și țările baltice. Sub zidurile acestei

cetăți s'a hotărât, de mai multe ori ursita Moldovei. În timpurile de restriște găsea acolo adăpost Domnul țării cu toată curtea sa. Ținutul Hotinului era unul dintre cele mai bogate din Moldova. Cu drept vânt zice un cronicar că „marea Hotinului, ca o rană, țării multă slăbiciune și cadere ia-u făcut... De aceia și azi stîrbirca pământului basarabean în părțile Hotinului ar pricinui Basarabiei o mare rană, care nu'sar tîmădui nici odată!”

Mai este nevoie să se știe că dintre toate neamurile Basarabiei numai Românii sau Moldovenii sunt băstinași. Strămoșii noștri au desrădăciat codri, ei au uscat mlaștenele, ei au destelenit șesurile și au pus plngul în brazdă, ei au pus țării acesteia pecetea unirei și hărniciei lor. Toate celelalte neamuri din Basarabia au venit mai târziu ucele chiar numai pe vremea Rușilor. Ele n'au ajutat deci în vechime cu nimica la apărarea brazdei basarabene. Adevărul a-

D-l I. Pelivan, ministru de externe, constată că d. Stere a vorbit ca un revoluționar adevărat.

Intellectualii basarabeni au primit dela d. Stere complimentele cuvenite. Firește că osânda d-lui Stere nu privește pe adevărații intelectuali ieșiți din popor. Ocară aceasta au primit-o și au fost vrednici de ea intelectualii boierimii și nu ai poporului. Fiindcă, propriu vorbind, până acum poporul n'a dat Basarabiei oameni cu învățatură. Intelectualii Basarabiei sunt ieșiți parte din sânul oligă hiei de deosebite neamuri ale țării și parte trimiși din peste Nistru.

Ce au făcut acești intelectuali pentru libertate, pentru propășirea poporului nostru; ne-a arătat d. Stere.

Prin d. Stere nădăjdum să putem îndrepta greșelile trecutului — fiindcă, tot prin dânsul nădăjdum să putem înfăptui unirea tuturor fracțiunilor din Parlament, spre binele țării.

Răspunzând d-lui Pelivan, d. Stere adaogă că îndeobște nici intelectualii, ieșiți din mijlocul țărâniimii, nu și-au făcut datoria. Cuvintele d-lui Pelivan, care e o frumoasă excepție între intelectualii Basarabeni, suat o făgăduință frumoasă pentru viitor.

Am socotit de cuviință să vorbesc deschis, din inimă și am vorbit în rusește pentru că dojana să nu fie în familie.

Revoluția este un examen, un examen de conștiință și trebuie să recunoaștem că intelectualitatea Basarabiei nu la pututine. Noi înțelegem drepturi egale, dar și datori. La muncă sunt toate condițiile unei vieți

robă vorbă și cu toții.

Nu va fi dreptate și libertate, dacă la temelia societății nu va fi dreptate și libertate.

D-l Halipa, tovarășul de președinție al Sfatului Țării, ridică un pahar ca ucenic al revoluționarului Stere. Dela dânsul a înțeles în 1905, că a fi revoluționar e adevărat, înseamnă a lucra pentru libertatea poporului țării. Spre a fi revoluționari adevărați și spre a fi de folos omeniimii, cu ideile noastre, se cade să primim principiul că fiecare popor să și trăiască viața lui proprie și în granițele lui etnice. Trebuie să facem unirea cu țara noastră.

De la Nistru până'n Crâm
Din Bugeac și până'n mare
Și s'acmai patru hotare;
Peste ele'n lung și'n lat
Tot Țătarul și Casac.

D-l Halipa își repetă cu în rusește, pentru ca să fie înțeles de toți comesenii.

Răspunzând, d. Stere mulțumește d-lui Halipa și observă că vorbele dela masă cuprind în ele și un bine și o primejlie: un bine fiindcă sufletul omeneș se deschide și l poți cunoaște așa cum e adevărat, o primejlie întrucât, atunci sufletul omeneș vorbește mai mult decât ar cere momentul. De bună-seamă o chestie atât de răznică, cum este unirea, nu este potrivită să se ridice la un loc ca acesta. D. Halipa, prin cuvintele sale ne-a arătat simțămintele sale naționale frumoase. Bea în sănătatea elevului său statornic în credință.

D-l Scobiola, tovarăș al Ministrului pentru învățământ, închină pentru omul care a înfățișat cea mai frumoasă ideologie.

D-l Stere, care a răspuns tuturor cuvântărilor, punând în lumină tot ce putea să alcătuiască un sistem de idei și critici, fiind adesea, atrage d-lui Scobiola luarea aminte că o ideologie nu poate să fie produsul unui individ singuratic ci al unui mediu social. Închină pentru o ideologie a Basarabiei.

D-l Gh. Mare: Cu ajutorul acestui constructor, pe care ni l-a dat Basarabia și pe care evenimentele ni l'au întors înapoi, să încercăm renasterea Basarabiei.

D-l Buzdugan un alt membru al blocului moldovenesc, vorbește în numele blocului. Blocul moldovenesc din Sfatul Țării a ieșit din cealaltă inteligență, cea adevărată, a poporului Român din Basarabia. Face istoriile din anul trecut, creiat în

Basarabia. Istoria noastră este în Moldova și în România. Noi suntem românesc, apoi activitatea dela „Avânt Moldovenesc”.

Noi am înțeles cu toții — încheie vorbitorul — că ideia revoluționară trebuie să fie înfăptuită în drepturile naționale ale poporului. În numele blocului închină pentru Unire și pentru povățuitorul Basarabiei.

Luând, apoi, cuvântul reprezentantului minorităților, d-l Gherman spune, că i se dă cinstea să salute, în numele minorităților din Sfatul Țării, pe un bărbat ca d-l Stere. Este încredințat că d-sa reprezintă dreptatea și nu se îndoiește că d-l Stere va însemna în totdeauna o cheazășie pentru drepturi e-

Mulți Țătari am omorât,
Mulți Creștini am slobozit
De-amară străindătate
Din pleana și dela moarte.

Dacă mai amintim că în legătura cu Cetatea-Albă stă întocmirea întregii vieți bisericești din Moldova, ne-am putut încredința că pământul Basarabiei este un pământ clasic al istoriei Moldovei. Pentru apărarea acestui pământ s'au dat cele mai mari batalii din trecutul Moldovenilor. De numele Hotinului era strâns legată liniștea și pacea Moldovei, de cel al Cetății-Albe înflorirea și propășirea economică a țării. Lucrurile acestea trebuiesc să fie cunoscute și răspândite în cercurile celei mai largi. De aceea le vom desfășura mai pe larg în coloanele gazetei „Sfatul Țării”.

I. Nistor

pe seama tuturor popoarelor din țară. Ideile revoluției, din cari decurge respectul și recunoașterea drepturilor omenești și drepturilor naționale sunt scumpe d-lui Stere, ca și nouă și în consecință, d-l Stere este cheazășie puternică pentru recunoașterea drepturilor noastre.

D. Sluțchi, în numele Evreilor, închină pentru oaspele Basarabiei. Vorbește despre suferințele de până acum ale Evreilor din Rusia și și arată nădejdea că, de acum înainte, Evreii nu vor mai fi un popor prigonit.

Răspunzând acestor doi reprezentanți ai minorităților, d-l Stere mărturisește că se simte foarte atins de cuvintele lor și adaogă că, privind Basarabia ca o parte din întreg pământul românesc, înțelege ca ea să joace un rol regenerativ în viața întregului neam Românesc. Mai întâi, în hotărârile Basarabiei trebuie să se înfăptuiască dreptatea pentru toți, Românii din Basarabia au fost un popor prigonit, au fost cei mai prigoniti din întregul Impărăția țaristă. Cei cari cunosc prigonirea, trebuie să fie drepti, ei nu pot să prigonească. În Basarabia cea nouă trebuie să se dea drepturi egale tuturor neamurilor și pentru aceasta vom lupta.

Ridică paharul pentru drepturile minorităților conlocuitoare din Basarabia.

ȘTIRI

DELA NOI

În zilele acestor se pune din nou în folosință șurul de fier dela Ungleni la Bălți. Și în timp foarte scurt se va începe lucrarea cu trenul nou, care a început să meargă între Zorleni (stanga Bălților) și moldovăni și Prut. Ecaterina se va face peste Prut cu drumul de fier care unește Cetatea Albă (Akerman).

DIN UCRAINA

Guvernul Ucrainian dă în judecată pe generalul Lurhacef pentru că, cu dela sine putere, a rămas la comanda trupelor ucrainiene de pe frontul român, și după ce i se luase această comandă.

Camera turcească a recunoscut pacea încheiată cu Rusia și Ucraina.

DIN RUȘIA

Cetățeanul Steinberg, șeful socialiștilor revoluționari din stanga, ministru al dreptății în guvernul lui Lenin, s'a lepădat de slujba și de șefie.

Din Stockholm au venit știri că în Rusia ar fi vorba să se întorcă iarăși trismul, adăugând pe tron pe copilul Alexie.

Se vorbea că până se va face el mare, să-i țină locul Marele-Duce Mihail Alexandrovici. Afiam însă că Marele-Duce a fost arestat în Gacina.

Diverse

Balfour, ministrul de Externe (din afară) al Angliei, a spus într-un discurs, acumă decurând: „Nici României nu i-a ajutat mult armata și flota rusească”.

Croatii și Slovenii din Austro-Ungaria cer cu stăruință unirea lor într-o singură țară. La Leibach s'au ținut admări mari cu scopul acesta. E aproape sigur că dorința lor se va înfăptui.

Un proiect de reformă agrară

În legătura cu proiectul reformei agrare, făcut de Parlamentul Român în primăvara anului trecut, s'au născut și câteva alte proiecte ale aceleiași reforme. Unele din aceste proiecte sunt mai puțin radicale decât acel al Parlamentului, iar altele merg mult mai departe în exproprierea marilor proprietari (moșieri) și improprietărirea clasei țărănești.

Unul dintre cele mai interesante și mai teneinoșe proiecte este acel al profesorului universitar N. Bazilescu.

Proiectul acesta se bazează pe următoarele date statistice: România are 7.500.000 locuitori, din care 6 milioane trăiesc la țară, iar ceilalți la oraș. Aceste 6 milioane de locuitori de țară alcătuiesc 1.200.000 de familii.

Pe de altă parte, suprafața României este cam de 13.125.744 hectare (hectarul e cu puțin mai mic decât diastina), din care 7.998.890 hectare pământ cultivabil (bun de lucru). Pădurile cuprind 2.799.253 hectare; pământurile necultivabile — 2 milioane hectare și islazurile 876.927 hect.

Din tot pământul cultivabil, 2.071 moșieri, între care se socoate Statul și feluritele așezămături, stăpânesc 2.994.566 hectare în moși mai mari de 500 hectare. 920.939 țărani cu pământ stăpânesc numai 3.138.910 hectare în loturi (nadelni) până la 10 hectare. Dintre acești țărani abia 176.375 capi de familie stăpânesc împreună 1.137.136 hectare pământ cultivabil în loturi dela 5 până la 10 hectare; ceilalți nu stăpânesc decât câteva prajini.

Afară de acestia, unii mai mult de 2.000.000 țărani capi de familie, cari n'au pământ de loc.

Dacă din acei 1.200.000 capi de familie scoatem de cei 176.375 care au pământ între 5 și 10 hectare, ne rămâne în cifră rotundă un milion de capi de familie, cari au mai puțin de 5 hectare, sau cari n'au pământ de loc.

Autorul proiectului presupune că un lot de 5 hectare e înestulător pentru ca stăpânul a estai lot să și hrănească familia și să aibă și un prisos careare de vânzare.

Prin urmare, pentru improprietărirea unui milion de familii țărănești se cere 5.000.000 de hectare pământ cultivabil.

De unde se vor lua aceste 5 milioane de hectare?

Milionul de capi de familie ce trebuie improprietării, are peste tot 2.016.479 hectare; mai trebuie încă 3 milioane de hectare.

Luând dela marii moșieri tot pământul, ce trece peste 500 hectare, dobândim încă 1.959.066 hectare. Dacă vom mai adaogi și cele 376.925 hectare de islazuri, vom avea peste tot 4.352.460 hectare.

Se mai cer încă 647.540 hect. Pentru dobândirea lor proiectul propune ca moșiile mari să fie micșorate chiar până la 250 hect.

Toate 5 milioane de hectare formează Domeniul Statului (Moșia Țării), din care vor primi partea lor toți cei, cari au dreptul de-a o primi.

Având în vedere jertfele uriașe, pe care le-a adas țărâniimea Română în războiul actual, proiectul cere, ca împărțirea loturilor să se facă potrivit cu datoria, ce și-a făcut-o fiecare țăran față de țară.

Din capul locului vor primi pământ eroii naționali, cei cari au arătat o deosebită vitejie în lupta cu dușmanii Țării, cei răniți și soțiile sau copiii celor morți în război. Aceștia vor avea dreptul să și aleagă loturile cele mai bune.

În al doilea rând vor primi pământ toți cei, cari au luptat pe front.

După ei vor primi toți cei, cari au luat parte la război în spatele frontului.

Și, în sfârșit, dacă va mai rămânea pământ liber, vor primi și ceilalți muncitori de pământ, care n'au luat parte la război.

Nimeni nu va primi pământ, dacă nu-l va lucra cu mâinile lui.

Țăranii vor primi pământul pentru o plată (destul de ușoară), care va fi hotărâtă de anumite comisii, care se vor alcătui în toate județele României. Banii vor fi plătiți în timp de 25 de ani, cu o dobândă de 5% la sută. Statul va plăti o treime din banii ce țăranii vor trebui să plătească pentru pământul dobândit.

Lotul de pământ e inalienabil și indivizibil, adică, — nu poate fi vândut sau împărțit de către stăpân între copiii săi: el trece în întregime lui la un singur moștenitor — copilul mai mic al țărânului.

Infaptuirea acestei părți a proiectului, după părerea autorului, ar pune viața poporului Român pe o bază tramică și sănătoasă.

La temelia țării pe veci vor fi așezate un milion de familii țărănești, care, ca niște stânci de granit, vor asigura (chezeștii) țării și dăinuirea Țării Românești. Un milion de familii țărănești vor fi interesate la păstrarea pământului obștești. Un milion de familii de muncitori harnici și sanașoși li vor da țării hrana trebuincioasă.

Un milion de soldați vor ieși din aceste familii, gata întotdeauna a face un piept pentru un zel de apărare împotriva dușmanului.

Copiii, ce au vor primi pământ, își vor lua zestrea în ham. Ei vor merge la mizeria, la coșciug, la fabrici, câștigând aici pâinea ea de toate zilele.

Industria națională va pași pe un picior mai mare.

Fabricii nouă vor răsări din haț, ce vor a produce, care țărani pentru pământ. Aici se vor prelucra toate produsele țării, care înainte se trimiteau în streina țate. Aici va putea lucra, pentru plată bună, țăranul român, care astaz lucrează numai 150 zile pe an, iar celelalte le pierde, fără ca să câștige ceva.

Scăderea marelui poșii nu va avea nici o înrăutățire rea asupra mersului Economiei naționale. Moșile de 500—250 hectare rămânând, vor fi gospodării model, în care se va desvolta (desfășura) cultura vitelor și a plantelor celor mai bune, spre cel mai mare folos al proprietarului, al țăraniilor vecini și al Țării întregi.

În lotul de 5 hectare de pământ, lucrat cu îngrijire și sămănat cu plante industriale: in, cânepă, sfeclă, legume etc., pe lângă hrana muncitorului și a familiei lui, mai aduce și un prisos însemnat, — dovada ne-o dau țărani din alte țări, care au o întindere mult mai mică de pământ.

Acesta e proiectul profesorului Bazilescu.

Socialiștii nostri, patentați poate vor zice că un proiect „burghez”, „cadet” cum se mai obișnuiește la noi. Le atregem totuși atenția asupra acestui proiect, căci ei, după părerea noastră, cuprind în sine elemente foarte practice și sănătoase.

Și decât o reformă agrară socialistă și utopică, mai bine una „burgheză”, dar sănătoasă.

G. N-se.

S'atim pe cititorii noștri să citească DESPRE CIMILITURI carte scrisă de D-r G. Pascu, profesor universitar în Iași. Prețul 4 lei.